

Нечуваний Нечуй

до 185-річчя від дня народження

Івана Нечуя-Левицького

методичні рекомендації

Відповідальна за випуск **Т.М. Клюй**
Комп'ютерна верстка, набір та оформлення **О.В. Дорохова**
Літературні редактори **Л.М. Казакова, Н.І. Шеша**

Нечуваний Нечуй: методичні рекомендації до проведення заходів з нагоди 185-річчя від дня народження Івана Нечуя-Левицького / КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»; уклад., комп. верстка, набір та оформ. О. Дорохова. – Чернігів, 2023. – 24 с.

Матеріал знайомить читачів із творчістю відомого українського письменника, етнографа, фольклориста, педагога Івана Нечуя-Левицького (1838-1918).

Зам. № 8

© КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей», 2023 р.

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ, НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ ТА РЕЛІГІЙ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

КЗ «ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ»
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Нечуваний Нечуй

до 185-річчя від дня народження
Івана Нечуя-Левицького
методичні рекомендації

ЧЕРНІГІВ – 2023

*«Пишу те, що бачив і що знаю,
А чого не знаю, за те не берусь».*

І. Нечуй-Левицький

Іван Нечуй-Левицький увійшов в історію української літератури як видатний майстер художньої прози. Створив ряд високохудожніх соціально-побутових оповідань та повістей, зобразивши в них тяжке життя українського народу другої половини XIX століття, показавши життя селянства й заробітчан; увів в українську літературу нові теми й мотиви, змалював їх яскравими художніми засобами. Автор таких шедеврів, як «Микола Джеря» (1878), «Кайдашева сім'я» (1879), «Бурлачка» (1880), «Старосвітські батюшки та матушки» (1884).

Іван Семенович Левицький (Нечуй - літературний псевдонім) народився 25 листопада 1838 року у мальовничому містечку Стеблеві на Черкащині в родині священика. Ази науки хлопчина здобув у батьковій школі, яку той організував для сільських дітей. Проте ця школа проіснувала недовго. Пан-управитель закрив її, пояснюючи це тим, що не буде кому працювати на полі, якщо всі мужики стануть грамотними.

Дитинство майбутнього письменника нічим не відрізнялося від дитинства інших дітей, хіба що в нього була няня, стара селянка Мотря. Вона співала йому пісні, розповідала про народні звичаї. Мама, весела й балакуча жінка, присвятила своє життя вихованню дітей: крім Івася, у сім'ї було ще дві пари близнят.

Коли Іванові минуло сім років, його відвезли на науку в Богуславське духовне училище. Умови навчання у бурсі були важкими, дисципліна - строгою. Багато дітей не витримувало й

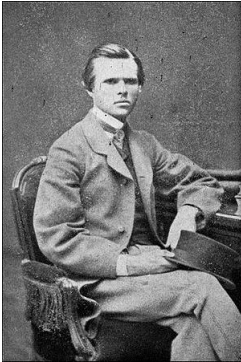
утікало, однак батьки повертали їх назад. Та й учителі були різні. На все життя Іван запам'ятав учителя географії Креховського, який зоряними вечорами показував учням систему небесних тіл, а також Чорняка й Лихнякевича, котрі не тільки добре викладали свій предмет, а ще й поважали та любили учнів. А от про інспектора Страхова Іван Нечуй-Левицький згодом згадував: *«Він у суботу після уроків викликав провинників у широкий коридор, ставив їх рядком, брав лозу в цензора і сам «давав палі...». Менші школярі кричали на все горло. Усей довгий рядок заливався слізьми. Решта мучеників по одчинених класах слухали ті крики...»*. Якщо ж хтось із учнів розмовляв рідною мовою, то йому на шию вішали табличку з написом: **«За мужичі слова»**.

Після закінчення училища Іван Семенович продовжив навчання у семінарії, а потім - у Київській духовній академії. Але допитливому юнакові було мало знань, отриманих на заняттях. Він самостійно вивчав німецьку й французьку мови, знайомився з творчістю Марка Вовчка, Гоголя, Пушкіна, Сервантеса і, особливо, Шевченка, якого любив ще з дитинства.

Отримавши звання магістра богослов'я, Іван Семенович не захотів бути священником, а вибрав шлях викладача російської словесності (української тоді не викладали). Двадцять п'ять років віддав Нечуй-Левицький педагогічній праці. Працював в Полтавській духовній семінарії (1865-1866), у гімназіях польських міст Каліша (1866) і Седлеця (1867-1873), у Кишинівській гімназії (1873-1885). Він мав неабиякий вплив на молодь, пояснював учням, серед яких було чимало українців, що минуле народу не слід забувати. Саме в цей період під прибраним ім'ям «Нечуй І.» Іван Левицький розпочав літературну діяльність: друкує перші твори у львівському журналі «Правда» («Дві московки», «Рибалка

Панас Круть», «Причепа»). Кращі здобутки письменника припадають на 70-80-і роки XIX ст.: роман «Хмари», повісті «Микола Джеря», «Кайдашева сім'я», «Бурлачка», «Старосвітські батюшки та матушки».

Іван Баштовий, Гр. Гетьманець, О.Криницький, А.Глаголь, Іван Нечуй – такими були літературні псевдоніми Івана Левицького. Понад усе боявся, що батько дізнається про його літературну діяльність. Лише після смерті батька 37-літній письменник почав підписуватись подвійним прізвищем - Нечуй-Левицький.

Початок літературної діяльності Івана Семеновича Нечуй-Левицького припав на ті роки, коли писати українською мовою було заборонено. У доробку Івана Левицького - романи, повісті, драматичні твори, оповідання та казки для дітей.

У 1885 році письменник виходить на пенсію й оселяється у Києві. Тут він цілковито присвячує себе літературній діяльності. У 80-90-х роках XIX століття з'являються друком оповідання «Афонський пройдисвіт», казка «Скривджені і нескривджені», повість «Поміжворогами».

На початку XX століття у творчості Івана Левицького переважають статті, рецензії, нариси. У 1899-1914 роках Іван Левицький завершив 8-томне видання своїх творів.

Він також закінчив, задуманий Тарасом Шевченком і зроблений Пантелеймоном Кулішем, перший переклад Святого Письма українською мовою. Уся його творчість свідчить про глибокий патріотизм письменника. Йому була дорога історія

рідного народу, його самотність, Йому боліла втрачена воля і приниження національної гідності.

Іван Нечуй-Левицький так і не створив сім'ю. Жив у злиднях у маленькій квартирі на Пушкінській вулиці, лише влітку виїздив у село. На початку 1918-го потрапив до Дегтярівської богадільні (будинок для перестарілих), де й скінчив життя 2 квітня 1918-го. Похований у Києві на Байковому кладовищі.

Сучасники високо цінували талант Івана Нечуя-Левицького. Панас Мирний порівнював його з великим музиком, що *«на чудовій скрипці грає і своєю грою вражає думку і серце»*, а Іван Франко називав його *«всеобіймаючим оком України»*.

У 1993 році Українським фондом культури та Київським Українським Домом з метою «пошанування і заохочення творчої спільноти до нових плідних пошуків у розробці національно-історичної проблематики» було засновано **Премію імені Івана Нечуя-Левицького**.

МАЛОВІДОМІ ФАКТИ ПРО ІВАНА НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО

У дитинстві значний вплив на Івана Нечуя-Левицького справила його нянька, баба Мотря. Родина жила спершу у тісному приміщенні, і діти спали на кухні, разом з нянькою. Та знала безліч пісень і казок, водила малого з собою по весіллях і хрестинах.

Любов'ю до літератури Нечуй-Левицький завдячує батьку, який не любив хазяйнувати, а був зятим книголюбом-читальником. Семен Левицький був прогресивним священником, читав проповіді українською мовою, збирав народні пісні та обряди. Мав удома багато праць з історії України, зокрема, рукописних. Через батька Іван познайомився зокрема із творістю Шевченка.

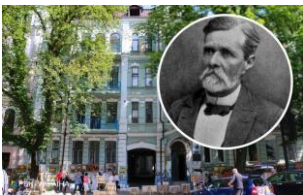
Коли малий Іван вчився ще в першому класі семінарії, під час контрактного ярмарку в Києві він побачив на вітрині французькі книжки. Першу з них («Кривий біс» Лесажа) прочитав зі словником, а надалі всі гроші, що давав батько на гостинці, витрачав на книжки, написані французькою мовою. Так в бібліотеці майбутнього письменника з'явилися «Дон-Кіхот», твори Шатобріана та Е.Сю. Особливо пишався Іван ілюстрованою «Божественною комедією» Данте.

Псевдонімом письменник обрав прізвище козацького полковника, героя «Думи про Нечуя», яку дуже любив.

І.С. Нечуй-Левицький часто згадував, за яких умов він вирішив стати українським письменником. Професори Київської духовної академії, де він учився, не визнавали української мови й літератури. Один з них навіть висловився на лекції: *«В інтересах держави добре було б спалити українську літературу»*. Це й підштовхнуло Івана Семеновича взятися за перо. Писав таємно від своїх товаришів студентів, з якими жив на одній квартирі. Навіть батькам не признавався, що став літератором.

Письменник був духовно багатою особистістю, добре розумівся на різних видах мистецтва, захоплювався ними.

Нечуй-Левицький знав кілька мов, серед яких, крім рідної, - російська, грецька, латина, німецька, французька, церковнослов'янська (викладав її у Богуславському духовному училищі).

У Кишиневі письменник очолював гурток прогресивних поглядів вчителів, які на таємних зборах обговорювали гострі національні та соціальні питання.

Пропагував у Кишиневі українську літературу. Потрапив під таємний нагляд жандармів.

Нечуй-Левицький дивував киян своєю пунктуальністю: за його розпорядком можна було звіряти годинники. Щодня, у визначений час, ішов гуляти одним і тим самим маршрутом: нагору до Володимирської, потім до фунікулера й назад Хрещатиком додому, завжди під парасолькою. Спиртного не пив зовсім. Суперечок не любив: хворів по два тижні, коли доводилося з кимось посваритися. Спати лягав рівно о десятій, навіть із власного ювілею пішов спати, не дослухавши вітальних промов.

Нечуй-Левицький дуже любив Андріївську церкву та Софію Київську, любив спускатись і підніматись фунікулером.

Один драматург згадував, як читав свою п'єсу в домі Нечуя. Той слухав, а потім у хаті щось клацало й він підстрибував на стільці з криком «Є!» Виявляється, то клацала мишоловка — господар полював на мишей.

Про нього ходили анекдоти: журнали читав не регулярно, а весь комплект наприкінці року, і потім переказував усім старі новини з тих журналів. Казав: *«Ах, як шкода, що такий-то помер, добрий був чоловік!. А той пішов з життя ще рік тому, про нього вже й думати всі забули.»*

Казали, що в нього бабський характер — недарма ж йому так добре вдалося описати Кайдашиху, бабу Параску та бабу Палажку. У селах над Россю й досі хваляться тим, що прототипи для своїх знаменитих бабів Нечуй знаходив саме тут, і кожне село хвалиться саме своєю першістю. Він вірив, що «в кожній людині, одколи світ животіє, сидить трохи чорта, трохи й Бога, або в декого й багато Бога, і отой Бог вижене колись чорта та й прожене його на очерета та болота».

Нечуй-Левицький полемізував з Грушевським в жорсткій, безкомпромісній формі. При цьому його статті та огляди з цього питання мали величезний успіх. У результаті, історик частково визнав свої помилки, проте його послідовники «гнули свою лінію», а деякі погрожували письменникові фізичною розправою.

Останні роки життя Іван Нечуй-Левицький жив у злиднях, але працював до знемоги, не шкодуючи себе. До речі, саме в цей період життя луною відгукнулася класику його полеміка з Грушевським. Ось що пише у зв'язку з цим видання «Факти і коментарі»: *«Помер класик української літератури у «будинку для самотніх людей», кинутий усіма, включаючи родичів, які ще в Києві забрали у нього все, навіть одяг, тому доставили великого письменника України до «божого дому» у спідній білизні. Після смерті тіло покійного протримали цілий день в «Дегтярівці» і тільки після заходу сонця, в темряві, надівши на нього чужий одяг, таємно перевезли до Софійського собору».*

ТВОРЕЦЬ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Іван Нечуй-Левицький першим розширив межі української літератури до «нормативів» літератури світової, і саме йому українські письменники ХХ століття завдячують літературною мовою - більшість із них писала саме мовою Нечуя. Іван Семенович першим показав у своїх реалістичних творах всі верстви населення України: інтелігенція та духовенство, поміщики та купці, селяни та робітники - усі є на сторінках його творів.

Нечуй-Левицький розширив жанрові межі української літератури: оповідання, повісті, романи, новели, п'єси, нариси, есе, критична публіцистика, етнографічні статті - за що тільки не брався письменник. Він писав про найбільш західні села українців

у далекій Малопольщі, та про міста колишнього князівства Данила Галицького, наприклад про Дорогичин, в якому Данило коронувався на короля; писав про українське Причорномор'я, а найбільше - про рідне Наддніпрянська та про Київ.

Вельми категорично письменник ставився до правопису, вважаючи, що «писати треба так, як люди говорять». Був готовий спалити власні книги, якщо там будуть такого роду помилки: «нехай краще згорять, ніж з таким правописом».

ПЕРШИМ ПОЧАВ ПИСАТИ ПРО ТОТАЛЬНУ РУСИФІКАЦІЮ В УКРАЇНІ

Іван Семенович Нечуй-Левицький першим почав писати про політику тотальної русифікації в Україні. В багатьох творах він висвітлював процес русифікації в освіті («Хмари», «Причепи», «Над Чорним морем»). Детальні власні спостереження та аналіз русифікації в освіті Іван Семенович висвітлював у наступних творах: «Російська народна школа на Україні», «Педагогічний прояв у російській народній школі», «Школа повинна бути національною».

Іван Семенович нещадно критикує владу за повсюдне масове нав'язування російської літератури для неросіян.

«Про непотрібність великоруської літератури для України та Слов'янщини», «Україна на літературних позвах з Московщиною» - ці твори не видавалися у період СРСР, адже їх вважали націоналістичними, як і твір «Світогляд українського народу» - не може бути окремий світогляд в українців. За таке Нечуй потрапив у немилість до росіян, і ті зробили усе, щоб нащадки забули про великого класика.

Нечуй-Левицький вважав найбільшим недоліком української інтелігенції те, що російська література їм замінила

власну, національну. До речі, для багатьох регіонів України ця проблема актуальна ще і нині.

ТВОРИ НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО - НАЙКРАЩІ ПРО УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО

Вважається, що творчість Нечуя значно прискорила розвиток української літератури, розширивши її межі у всіх можливих напрямках. А ще Іван Семенович, разом із Пантелеймоном Кулішем та Іваном Пулюєм, став перекладачем першої україномовної Біблії, яка вийшла друком у Відні, у 1903 році.

Твори Нечуя-Левицького - найкращі про українське село, найдетальніші і найбільш поетичні, хоч і прозові. Але писав майстер не лише про село. 33 роки він жив у Києві, і написав немало неймовірних творів про нашу столицю. «Київські прохачі», «Афонський пройдисвіт», «Хмари», «Апокаліпсична картина Києва», «Вечір на Володимирській гірці». А ще він написав твір, який знають усі кияни, і обожнюють.

Була у Івана Семеновича п'єса про життя на Подолі – «На Кожум'яках» називається. Прочитав її інший наш великий класик - Михайло Старицький, і був вражений. Але він відразу зрозумів, що для сцени ця п'єса задовга – шість дій.

Старицький звернувся до Нечуя і просив, щоб і його прізвище додали, як співавтора: *«Щоб було написано: «Комедія Левицького-Старицького». Коли згода, то продивіться план, зробіть свої уваги і пришліть мені його зараз же, тоді і мерцій візьму до діла»*. Згоду на це Нечуй-Левицький дав, і п'єса з подвійною назвою «Панська губа, та зубів нема (За двома зайцями)» вперше у 1890 році була опублікована у збірці творів

«Малороссийский театр» за двома підписами: Левицький-Старицький - такою була згода і воля письменників.

В ПЕРІОД СРСР ЙОГО ІМ'Я «ВИТЕРЛИ» З ІСТОРІЇ

У радянський період Нечуя-Левицького «вистерли» з історії - із роду священників та ще й націоналіст - такі автори не потрібні були радянській владі. Із авторів популярної преси «За двома зайцями» Івана Семеновича викинули, залишивши лише Старицького. І навіть Вікіпедія називає автором Старицького.

Про Нечуя-Левицького забули - неймовірна несправедливість. На Андріївському узвозі стоїть пам'ятник героям твору, яких вигидав саме Нечуй-Левицький, але щодо автора...

УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ І. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО

Згідно з Постановою Ради Міністрів України від 9 жовтня 1968 року в у Стеблеві був створений літературно-меморіальний музей І. С. Нечуя-Левицького. Слід зазначити, що на добровільних засадах музей працював з 1960 року. Біля музею встановлено пам'ятник І. Нечую-Левицькому.

Літературно-меморіальний музей І. С. Нечуя-Левицького знаходиться у відновленому пам'ятнику історії - будинку, в якому жила сім'я І. Нечуя-Левицького. Крім власне музею до меморіального комплексу відносяться «іменні» скелі Нечуя Левицького та Адама Міцкевича: «Бурлачка» і «Сфінкс», могили батька і діда письменника - священників Стефана

і Симеона Левицьких. Поруч із приміщенням музею встановлено бронзове погруддя письменника, а неподалік - пам'ятник Нимидорі, героїні повісті І. Нечуя-Левицького «Микола Джеря».

На честь Івана Нечуя-Левицького названо вулиці в багатьох українських містах, у тому числі Києві, Львові, Чернівцях, Луганську, Черкасах, Харкові, Полтаві та ін.

У 1984 р. в Києві встановлено меморіальну дошку на фасаді будинку по вул. Володимирській, 42, де розміщувався літературно-мистецький клуб, в діяльності якого брав участь і Нечуй-Левицький, а також Леся Українка, Іван Франко, Михайло Коцюбинський, Панас Мирний та інші ушавлені представники культурної еліти України.

У Києві в 2012 році був відкритий сад з п'єс Нечуя-Левицького та Старицького.

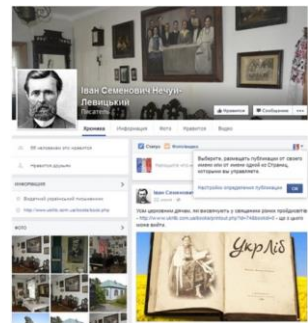
З 1993 року щорічно за високохудожнє втілення творчості українського національного характеру присуджується літературно-мистецька премія імені Івана Нечуя-Левицького.

З 1991 року виконкомом міської ради міста Біла Церква за досягнення в галузі літератури, образотворчого мистецтва, виконавської діяльності та народних промислів присуджується щорічна премія імені І. С. Нечуя-Левицького.

ІВАН НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ У СОЦМЕРЕЖАХ

В Інтернеті у соцмережі Facebook існує кілька проєктів, присвячених Нечую-Левицькому, серед яких група у Facebook, сторінка пам'яті в рамках проєкту «ПомніПро» та ін.

На безкоштовному відеохостингу Youtube розміщена аудіокнига «Іван Нечуй-

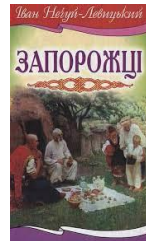

Левицький. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології».

ТВОРИ І. НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКОГО ON-LINE:

Читати:

<https://www.ukrlib.com.ua/books/author.php?id=16>
<https://osvita.ua/school/literature/n/71957/list-1.html>
<https://booknet.ua/authors/Іван%20Нечуй-Левицький-t60731>
<https://proza.org.ua/opovidannya/ivan-nechuj-levyczkyj-tvory/>
<https://uabook.com.ua/book/to-catch-the-kaidash/>
<https://dovidka.biz.ua/kaydasheva-sim-ya-chytaty-povnistyu/>
<https://librarius.pro/book/zaporozhtsi>

Слухати:

<https://4read.org/xfsearch/avtor/Іван%20Нечуй-Левицький/>
<https://audiobook-mp3.com/uk-avtor-286-ivan-nechuj-levickij>
<https://knigi-audio.com/uk/ukrayinska-literatura/3214-ivan-nechuy-levickiy-prichepa.html>
<https://baza-knig.info/avtor-6359-nechui-levickii-ivan>
<https://ua-book.com/audioknyhy/audioknyhy-kaydasheva-sim-ia-ivan-nechuy-levytskyy/>
<https://ukr.radio/schedule/play-archive.html?periodItemID=2477800>

**ВИСЛОВЛЮВАННЯ ВІДОМИХ ЛЮДЕЙ
ПРО ТВОРЧІСТЬ ІВАНА НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКОГО**

«Іван Левицький - се великий артист зору, се колосальне, усеобіймаюче око України» (І. Франко)

«Кайдашева сім'я» з погляду «на високо-артистичне змалювання селянського життя і добру композицію належить до найкращих оздоб українського письменства» (І. Франко)

«Яка прекрасна мова! Читав – наче погожу воду у спеку пив. Яке знання народних звичаїв, народного життя!» (М. Коцюбинський)

«Жодна література світу не має такого правдивого, дотепного, людяного, сонячного, хоч децю затьмареного тугою за кращим життям, твору... , як «Кайдашева сім'я» Нечуя»» (М. Рильський).

«Кайдашева сім'я» – це модель всієї України. Автор блискуче розкрив деякі непривабливі риси нашої національної вдачі, які існують поза часом. Україна ХХІ ст. залишається схожою на «Кайдашеву сім'ю» (В. Панченко)

ЛІТЕРАТУРНА ГРА

«ІВАН НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ. УКРАЇНЕЦЬ НА ВСІ ЧАСИ»

Для користувачів-учнів 9-10 класів

Умови гри: У грі беруть участь три команди по три гравця, яким надається на вибір три різні доріжки: зелена, жовта і червона. Зелена доріжка складається із чотирьох етапів, на ній двічі можна відповісти неправильно, жовта - із трьох, але неправильно відповісти можна тільки один раз, червона – із двох, але помилятися не можна. За правильну відповідь на запитання учасникові вручається фішка. Гравець, який помилився, має право зіграти бліц, відповівши на два запитання ва-банк, але в цьому випадку він виходить з гри до кінця етапу до підбиття підсумків. Відповіді оцінює журі. У наступний тур виходять ті, хто має найбільшу кількість фішок. У фіналі беруть участь три гравця. За підсумками фіналу підраховується загальна кількість фішок.

Ведуча:

Прозаїк, драматург, публіцист, етнограф, педагог, перекладач Біблії – таким перед нами постає Іван Семенович Левицький, глибоко національний письменник, багатогранна творча особистість, визначний майстер слова, творець живого і вічного мистецтва.

Діти, сьогодні ми з вами пригадаємо відомі та маловідомі факти біографії Івана Семеновича, поринемо у захоплюючий свій творів «Кайдашева сім'я», «Запорожці» - пограємо у літературну гру «Іван Нечуй-Левицький. Українець на всі часи»...

Перша трійка

Зелена доріжка

1. Який твір з «Кобзаря» Левицький знав напам'ять? *(Баладу «Причинна»)*
2. Хто це: «З того саду лився чоловічий голос, та такий гарний та дзвінкий!... Хтось співав козацьку думу, дуже старину...»? *(Кобзар, «Запорожці»)*
3. Хто з героїв твору «Кайдашева сім'я» був найменш говірким? *(Карпо)*
4. Як прозвали стару Кайдашиху в селі? *(Пані економша, «Кайдашева сім'я»)*

Жовта доріжка

1. Які мови, крім рідної, знав Іван Нечуй-Левицький? *(Грецьку, латину, німецьку, французьку, російську, церковнослов'янську (викладав її у Богуславському духовному училищі))*
2. В якому році на батьківщині письменника було відкрито Літературно-меморіальний музей І.С.Нечуя-Левицького? *(1968 р.)*
3. У якій праці І.Нечуй-Левицький виклав свої погляди на народну творчість, яка й нині є корисним дослідженням у галузі української міфології? *(«Світогляд українського народу від давнини до сучасності», 1868)*

Червона доріжка

1. Чому Левицький обрав псевдонім Нечуй? Коли вперше з'явився псевдонім «І.Нечуй»? (*Псевдонімом письменник обрав прізвище козацького полковника, героя «Думи про Нечуя» Шевченко. Літературний псевдонім Нечуй-Левицький з'явився з виходом повісті «Дві московки» (1868)*)
2. О котрій годині лягав спати Іван Нечуй-Левицький? (*Рівно о десятій, навіть із власного ювілею пішов спати, не дослухавши вітальних промов*)

Друга трійка

Зелена доріжка

1. У якій родині народився Іван Нечуй-Левицький? (*Священника*)
2. Чий це портрет: «...високий, як Палій, гарний, як Мазепа, сміливий, як Богдан Хмельницький»? (*Гетьман, «Запорожці»*)
3. Де відбуваються події у повісті «Кайдашева сім'я»? (*Семигори*)
4. Чому Омелько Кайдаш постив по п'ятницях? (*Щоб, за повір'ям, не потонути, «Кайдашева сім'я»*)

Жовта доріжка

1. З якого року виконкомом міської ради міста Біла Церква присуджується щорічна літературно-мистецька премія імені І. С. Нечуя-Левицького? (*1991 р.*)
2. Як називається п'єса Івана Семеновича про життя на Подолі? (*«На Кожум'яках»*)
3. За жанром «Запорожці» - це...? (*Літературна казка*)

Червона доріжка

1. На кого (назвіть цю тварину) в своїй хаті любив полювати І. Нечуй-Левицький? *(На мишей)*
2. 25 листопада 2013 року Google випустив святковий Doodle на честь 175-ліття з дня народження Івана Нечуя-Левицького. Що зображено на картинці? *(Картинка зображає сцену з твору письменника «Кайдашева сім'я»)*

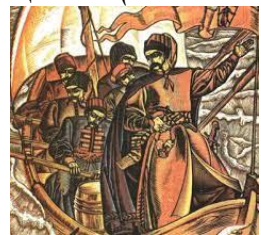
Третя трійка

Зелена доріжка

1. Яку професію обрав Нечуй-Левицький та скільки років життя їй віддав? *(Вчителював 21 рік)*
2. Де народився письменник? *(Стеблів, на Черкащині)*
3. Чий портрет: «Високий, чорнявий та кучерявий... Гарний з лица, гарний з стану, кругом гарний, ще й сміливий...»? *(Карпо Летючий, «Запорозжці»)*
4. Яка героїня повісті «Кайдашева сім'я»: «...була з поетичною душою, з ласкавим серцем»? *(Мелашка)*

Жовта доріжка

1. Назвіть жанр твору «Кайдашева сім'я»? *(Соціально-побутова повість)*
2. Скільки разів був одружений Іван Нечуй-Левицький? *(Ніколи не був одружений)*
3. Назвіть твори автора на історичну тематику. *(«Князь Єрмія Вишневецький», «Гетьман Іван Виговський»)*

Червона доріжка

1. Нечуй-Левицький мав низку дивацтв. Наприклад, завжди ходив з..... З чим? (*З парасолькою*)
2. Назвіть найвідоміші псевдоніми письменника. (*Іван Нечуй, Іван Баитовий, Гр.Гетьманець, О.Криницький, А.Глаголь, Нечуй-Левицький*)

Фінал

Зелена доріжка

1. Як звали Мелашчиного батька з «Кайдашевої сім'ї»? (*Охрім Балаш*)
2. Де жив головний герой «Запорожців» Карпо Летючий? (*с.Старі Кодаки*)
3. Чий це опис?: «...дуже богомільний, ходив до церкви щонеділі не тільки на службу, а навіть на вечерню, говів два рази на рік, горнувся до духовенства, любив молитись і постити; він понеділкував і постив дванадцять п'ятниць на рік, перед декотрими празниками» (*Омелько, «Кайдашева сім'я»*)
4. У кого залишилася жити Мелашка, не бажаючи повертатися додому? (*у проскурниці, «Кайдашева сім'я»*)

Жовта доріжка

1. У якому році було засновано Літературно-мистецьку премію імені Івана Нечуя-Левицького? (*1993 рік*)
2. Як називається 12-серійний телесеріал (2020р.), створений компанією «ПроКіно», за основу сюжету якого було взято повість Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я»? (*«Спіймати кайдаша»*)

3. Назвіть перші твори письменника. (*«Жизнь пропав, долю проспав» та «Наймит Яріш Джеря»*)

Червона доріжка

1. Назвіть першу французьку книжку, яку зі словником прочитав малий Іван Левицький? (*«Кривий біс» Лесажа*)

2. У яких п'яти творах Нечуя-Левицького ми можемо зустрітися з бабою Параскою та бабою Палажкою? (*«Кайдашева сім'я», «Неможна бабі Парасці вдержатися на селі», «Благословіть бабі Палажці скоропостижно вмерти», «Біда бабі Парасці Гришисі», «Біда бабі Палажці Солов'їсі»*)

Бліц-турнір

«Вірно!» - «Не вірно!»

Чи вірно ...

- ✓ Запорожці розпитували у Карпа Летючого про його родину. (*Не вірно, про Україну*)
- ✓ Мотря до шлюбу мала прізвище Довбиш. (*Вірно*)
- ✓ На порогах Летючому завадив вітер. (*Вірно*)
- ✓ Карпо Летючий плавав по річці Дніпро. (*Вірно*)
- ✓ Отамана звали Степан Музика. (*Не вірно, Іван Музика*)
- ✓ Карпо Летючий був лоцманом. (*Вірно*)
- ✓ Розв'язка твору «Кайдашева сім'я» - грушу зрубали, сім'ї помирилися! (*Не вірно, груша всохла*)
- ✓ У Мотрі Кайдашихи «серце було з сіллю». (*Не вірно, «серце було з перцем»*)
- ✓ Купцям Карпа порекомендували запорожці. (*Не вірно, отаман*)
- ✓ Мотря – дружина Лавріна Кайдаша. (*Не вірно, Карпа Кайдаша*)

Нечуваний Нечуй

до 185-річчя від дня народження
Івана Нечуя-Левицького

(методичні рекомендації)

Відповідальна за випуск Т.М. Клюй
Комп'ютерна верстка, набір та оформлення О.В. Дорохова
Літературні редактори Л.М. Казакова, Н.І. Шеша

Видавець та виготовлювач
КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»
Проспект Левка Лук'яненка, 22-А, м. Чернігів, 14032

Тел. 95-19-45, 95-18-62
<http://ostrovskogo.com.ua>
[mail:ostrovskogo@online.ua](mailto:ostrovskogo@online.ua)